

„Soča“

Izhaja vsak petek o polдне in redja s priloga „Primorec“ in „Gospodarski List“ vred po pošti prejema ali v Gorici na dom pošiljana: Vse leto . . . 4.40, Pol leta . . . 2.20, Četrť leta . . . 1.10.

Za tuje dežele toliko več, kolikor je večja poštnina. Delavcem in drugim manj premožnim novim naročnikom naročnino znižamo, ako se oglašajo pri upravnistvu. „Primorec“ izhaja vsakih 14 dni ob enem z ravnimi (na par) „Sočini“ številkami. „Gospodarski List“ izhaja in se prilaga vsak drugi in zadnji petek meseca. Kedar je v petek-praznik, izidejo listi že v četrtek.

SOČA

(Izdaja za deželo.)

Oznanila

in „postanice“ plačajo se za tiritipno pečet-vrsto: 8 kr., če se siskajo 1krat, 7 „ „ „ 2 „ 6 „ „ „ 3 „ Večkrat — po pogodbi. Za večje črke po prostoru. Posamične številke dobivajo se v tobakarnah v Nunski in Šolaki ulici po 8 kr.

Dopisi pošiljajo naj se uredništvu, naročnina in reklamacije pa upravnistvu „Soča“. — Neplačanih pisem uredništvo ne sprejema.

Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnistvo je v Mar. zinjjevi hiši, Via del Mercato št. 19, II

19. febr. 1843.

19. febr. 1893.

SV. OČE LEV XIII.

Približal se je za vesoljno katoliško cerkev velepomemben dan 19. februarja 1893, ko bo sv. Oče Lev XIII. praznoval med veseljem in radostjo vsega katoličanstva petdesetleten spomin Svojega škofovskega posvečenja. Takoj sledečega dne pa to obhajal petnajstletnico Svojega papeštva. Z njim vred bo praznoval ta dva dogodka, ki nimata para v cerkveni zgodovini, ves katoliški svet od bliščečih vladarskih dvorov do najubornejših ljudskih kočic. Celó nekatoliški vladarji pošiljajo za to nenavadno priliko v Vatikan svoje srčne častitke v znak spoštovanja, katero gojé do slavno vladajočega papeža Leva XIII.

Tudi mi Slovenci, ki smo kot najmanjša slovanska vejica vseskozi katoliški narod, ne zaostanemo za ostalim tujim svetom, marveč skušamo se mu vredno pridružiti ter dostojno proslaviti petdesetletni spomin škofovskega posvečenja našega zdaj vladajočega papeža Leva XIII.

In tej proslavi na zemlji slovanski pridružujemo se tudi mi z današnjo slavnostno izlajo svojega lista, kar bo vsemu svetu očiten in veljaven dokaz, da v pokonežni grofovini goriski in gradiščanski živi zavedno slovansko ljudstvo, ki poleg svoje narodnosti se živo oči tudi katoliške edinosti in skupnosti, katero je podedovalo po svojih dedih in pradedih, ki so bili sprejeti v zvezo katoliške cerkve po slovedih razširjevalcih naukov Kristovih, po sv. Mohorju in Fortunatu, po sv. Cirilu in Metodu ter njihovih učencih.

Ne bomo pa opisovali življenja slavnega Leva XIII., saj v rokah naših čitateljev se nahajajo že mnogoteri njegovi životopisi. Tudi ne bomo navajali njegovih velikih zaslug za katoliško cerkev ter za vesoljno človeštvo, ker taki spisi prihajajo vsak hip pred oči tudi naših čitateljev; preteklo nedeljo pa se je čital po vseh cerkvah pastirski list našega prevzvišenega gospoda kneza in nadškofa, ki je temeljito in obširno razpravljal o takej in enakej velepomembni delavnosti sv. Očeta Leva XIII.

Naša dolžnost pa je, da kot narodno in politično glasilo slovansko se o tej svečani priliki hvaležno spominjamo tistih dobrot katere smo Slovani naravnost prejeli od sv. Očeta, in da hvaležnim srecem naglašamo njegovo veliko naklonjenost, katero je o premnogih prilikah pokazal vsem slovanskim narodom.

Ko se je 20. februarja leta 1878 po bliskovo razširila po vsem svetu novica, da je katoliška cerkev dobila novega vidnega poglavarja v osebi pobožnega in izredno učenega kardinala Pacciija, ki si je pridel naslov Leva XIII., razveselil se ga je ves katoliški svet. Iz slovanske naselbine v Rimu pa so došla vsemu Slovanstvu zagotovila, da novi papež je nenavadno naklonjen slovanskim rodovom, ker dobro pozna njihovo neveselo zgodovino in njih daudanašnje stiske in jade.

O resnici takih poročil prepričali smo se kmalu. Sv. Oče je zasedel papeško stolico z živim prepričanjem, kakor je povedal l. 1881. slovanskim romarjem, da: „po Božjem sklepu se kaže, da slovanski narod je prihranjen za posebne namene.“

Zató je sv. Oče začel velik del svoje skrbnosti in pozornosti obračati slovanskim narodom, kar nas je nudajalo s čustvi odkritosrčne hvaležnosti in z veselimi nadami v boljšo prihodnost, saj je dejal sam sv. Oče, da nas je previdnost Božja prihranila za posebne namene.

Nepopisno veselje prešinjalo pa je ves slovanski svet koncem l. 1880., ko je sv. Oče razposlal vsem škofom in vernikom Svojo slovečo in za Slovanstvo predragoceno okrožnico „Grande munus“ („Velika dolžnost.“) V Rimu bivajoči slovanski duhovniki so šli takoj po razglašenju te okrožnice (30. sept. l. 1880.) k sv. Očetu zahvaliti ga za to velevažno pismo. Bili so prav milostljivo sprejeti, in sv. Oče jim je dejal: „Skrbite, da se ta apostolski list dobro razglasi med kristijanskim ljudstvom.“ Iz premnogih slovanskih krajev so poslali sv. Očetu zahvalna pisma za to okrožnico.

S to okrožnico je namreč sv. Oče Lev XIII. ustanovil, da se ima čestice in stalni praznik sv. Cirila in Metoda obhajati po vesoljni cerkvi vsake leto 5. julija. Vrhu tega je z veliko gorečnostjo opisal življenje in delovanje naših svetih blagovestnikov, „ki želita zdaj z nebeškim varstvom mogočno braniti slovanske narode, kakor sta jih bila nekdaj z razširjevanjem katoliške vere od pogubljenja pridobila izveličanju.“

Opisal je tudi njih delovanje na književnem polju, da sta preložila v slovansko sv. pismo obojnega zakona ter izumila črke, s katerimi se jezik slovanski piše in izraža, vsled česar se imenujeta pričetnika slovanskega jezika. Dalje opisuje, kakó sta sv. brata prvič prišla v Rim, kjer so papež Hadrijan in vsi duhovniki možá pohvalili, ker sta se pri svetih obredih posluževala slovanskega jezika. V Rimu je sv. Ciril umrl. Na to opisuje okrožnica delovanje sv. Metoda med raznimi slovanskimi plemeni ter o njegovem drugem potovanju v Rim, ker je bil zatožen, čes. da je v veri sumljiv, ker se poslužuje slovanskega jezika pri službi božji. Tada tudi zdaj je papež Janez povsem odobril njegovo postopanje. Na tej dragi poti v Rim pravi okrožnica, si je sv. Metod izprosil rabo slovanskega jezika pri najsvetejših obredih. Papež Ivan mu je dal na pot sledeče pismo do moravskega kneza Sventopolka: „Po pravici hvalimo slovanski jezik, v katerem se Bogu dolžna hvala razlega, ter zapovedamo naj se prav v tem jeziku razkladajo

slavna dela našega Gospoda Kristusa. Tudi obrani vsi nauka ni naproti, bodisi se mašo peli v tem slovanskem jeziku, ali v latinščini ali v avstrijskem ali v novega in starega zakona, dobro prevedena in razložena, ter opravljati vse druge cerkvene molitve.“ In dolgo potoma, prvič sv. Oče Lev XIII. v tej okrožnici, je Benedikt XIV. z apostolskim pismom od dne 15. avg. 1754. potrjil to navado. — Na to določnje, kakó naj se obhaja praznik sv. C. in M.

Vrhu tega je papež Lev XII došlo, kakó naj duhovniki budo dne 5. julija v svojem molitveniku. Po kratkem uvodu čita nastanek dalje takole: „Jako marljivo in iskreno sta poslušala narod v materinskem, t. j. slovanskem jeziku. Ciril je že popred pismo izumil za slovanski jezik in zdaj sta Ciril in Metod prestavila se. Pismo starega in novega zakona v slovanski jezik. Narod se je jako razveselil slovanskega pisma.“ In Ciril ter Metod se vsako častila kakor osnoveleje slovanske pisarnosti in narodne omike.

Do samega Rima se je razglasilo in razširilo, da sta Ciril in Metod Slovanom v Velikej Moravi slovansko pismo upeljala, da se mašo po slovansko služita in da sta se. pismo v slovansko prestavilo. Papež Nikolaj I. je počutil ta izvestna brata, da jih žela v Rim.

Onadva se podata v Rim in prinesla s seboj ostanki sv. Klementa I., papeža, ktere je Ciril našel v Horonevu. Ko je to izvedel papež Hadrijan II., naslednik papeža Nikolaja, žel je z duhovniškimi in množico ljudstva Cirila in Metoda naproti ter ju sprejel z veliko častjo.

Protiniki so Cirila in Metoda pri papežu zažili da službo Božjo po slovanski obhajata; ona dva pa sta tako jasno dokazala, da je to bilo neobholno potrebno, ter to tako jasno sprjeda, da so je papež in duhovniki pohvalili in potrdili slovansko službo Božjo. Potem je nju papež Hadrijan posvetil za škofa. Pa bilo je od Boga sklenjeno, da je Ciril v Rimu umrl, ne prestar, pa bogal na dobrih delih. Njegovo telo so slavensim pogrebom počastili in najprej ga položili v grob kteri si je papež Hadrijan napravil dal, potem pa prenesli v cerkev sv. Klementa; tam so ga pokopali. Ko so telo Cirilovo peljali psalme pevaje skozi mesto, skazovali so mu Rimljani tako čast, da njegov pogreb ni bil podoben žalostnemu spreodu, ampak zmaganemu prohodu.

Metod se je povrnil v Veliko Moravo in je tam, po sreci Božjem za škofa postavljen, zvesto skrbel za svoje verni ovčice, slovanske kristjane.

Tudi prebivalcem Panonije, Bolgarov, Bulgarov in je upeljal Božjo službo v slovanskem jeziku in se je mnogo trudil, upeljati slovansko Božjo službo v Velikej Gorotaniji. (Namerá ml Slovenci. Ured.)

Papež Janez VIII., kteri je nasledoval Hadrijana, poklical je Metoda v Rim, ker so ga protiniki tožili zato, ker je Božjo službo pri Slovanih upeljal v slovanskem jeziku. Metod se je popolnem opravičil pred papežem in pred pričujočimi duhovniki; papež ga je poslal za nadškofa v drželah slovanskih. Papež mu je dal priporočilne liste na kneze slovanske in ga poslal nazaj v Veliko Moravo. Metod je zdaj spet marljivo živel tredo Gospodovo, ter vse, tudi ječo rad pretrpel v čast Božjo in zveličanje svoje čule. Krstil je českega kneza in njegovo ženo, širil daleko okoli službo Božjo v slovanskem jeziku. Kakor nekteri pisatelji pravijo, ustanovil škofovski sedež v Ljovzu, prišel tudi v Moskvo in Kijev, zatem pa vrnil se v Veliko Moravo. Ko je čutil da se mu bliža poslednja ura, spominjal je duhovnika in narod, naj širijo po Božjih zapovedih. Potem pa je mirno in sladko v Gospodu zaspl. Njega so v Moravi jako slovesno zakopali, kakor njegovega brata v Rimu.

Takó je sv. Oče Lev XIII. poveljil sveta slovanska blagovestnika! Ni čuda, da so ti njegovi čini zbudili med vsemi Slovani — tudi pravoslavni — veliko veselje. Zató so takoj meseca julija l. 1881. iz vseh slovanskih krajev privreli romarji v Rim, da se zahvalijo sv. Očetu za razposlani apostolski list. Praznik sv. Cirila in Metoda so obhajali romarji v Rimu 4dni v cerkvi sv. Klementa: 2. julija bila je velika sv. maša po obredu pravoslavnen v jeziku cerkveno-slovanskem; peli so Bolgari. — 3. julija maša sveta maša; peli so Rusi iz Galicije. — 4. julija bila je velika peta maša po obredu rimsko-katoliškem v jeziku latinškem. — 5. julija bila je velika peta sv. maša po obredu rimsko katoliškem; služil jo je pravzlieni vladika Strossmayer. Peli in odgovarjali so kanoniki ilirske cerkve sv. Jeronima v Rimu. — Romarji so se poklonili 5. julija sv. Očetu, katerega je vladika Strossmayer v imenu vseh romarjev in ostalih Slovanov zahvalil za apostolski list o sv. C. in M. Na to je govoril sv. Oče prav obširno o sv. C. in M. ter o njih važnosti za vesoljno Slovanstvo. Dejal je med drugim tudi te besede:

„Tem svojim apostolom se imate tudi v tem oziru veliko zahvaliti da sta znanenja za vašo abecedo prva izkazala; da sta nazaj del sv. pisma v ljudsko besedo pretolmčila; da sta sveto obred e primer no ljudskemu duhu uravnala. Iz teh uzrokov hote Ciril-Metodovo ime proslavljajo vse potanostoo pri Moravcih, Bohemcih, Bolgarih, Liberni, Poljskih, Rumunih in pri vseh Slovanih, od Adrijanskega primorja do začuje Novegorodske pokrajine. Z enodušno molitvijo prosimo sv. Cirila in Metoda, naj dobrotno blagovolita z nebes braniti slovanske narode in z roke ter izprosi od Boga enim stanovitnost, razsvetljenje drugim, da gorečnost medsebojno ljubeni v vseh srecih enenata, sovrastva, prepire, zavodnost pa od blazovine Gospodove odova-

ača. Pred vsem naj Bogu priporočajeta oni narod, ki po številu, mogočnosti in bogatstvu ima največjo veljavo, in kateri ju časti za svoja (Namreč ruski narod. Ured.), ki pa je zvezo preragal, po kateri sta ga bila ravno ta apostola zedinila s sv. Petrom in rimsko cerkvojo.

Kedar se povrne edinost v veri in bodo zagotovljene pravice posameznih dežel, potem se le se bodo veliko zanašali na Vaše prizadevanje in moč za razširjanje kraljevstva Božjega na zemlji: ker po Božjem sklepu se kaže, da slovanski narod je prihranjen na posebne namene.

Sicer pa, ljubljani sinovi, povrnite se zdravi in veseli v svojo domacijo; pripovedujte svojim bratom, kar ste v mestu Rimu videli in slišali. Vi bodite priče, da spoznajo vsi, da naša očetovska dobroteljnost v ljubezni objema vse blagodušno in veliko družino slovanskih narodov, in oziroma na to je najgorečnejša želja našega srca, da naj se z največjo verno, s nepremagljivo zvestobo katoliške cerkve držijo, in da tudi ne eden naj se ne izgubi iz te presvete ladije, ker, kdor se v njej ne nahaja, da govorim z očetovskimi Vasega Jeronima, pagine v potopu. Naznanite jim apostolski blagoslov, kterega njim in Vam posameznim in vsem skupaj z največjo ljubeznijo podelimo o Gospodu.

Tako je govoril Lev XIII. 5. julija. 1881. slovanskim romarjem! Ni čuda, da vsi Slovani hvaležnim srcem zró na sivega starčka v Vatikanu in da se ga ob vsaki priliki spominjajo z uprav sinovsko udanostjo in ljubeznijo. Ni čuda, ako so o priliki, ko obhaja nenavadno 60-letnico, vsa slovanska srca hvaležno obrnjena proti Rimu srčno proseč dobrotno nebo, „ki nas je prihranilo na posebne namene“, naj bi ohranilo sivega starčka v Vatikanu še dolgo čvrstega in zdravega nadahu in na telesu, za njim pa posedilo na rimsko stolico njega vredne in nam enako naklonjene naslednike.

V zadnjih osmih letih zapihljal je v srednji Evropi neprijazen političen veter proti namorom sv. Očeta. Njegova izjava, da „Slovani so, kakor kaže po Božjem sklepu, prihranjeni za posebne namene“, uročil je v raznih krogih, ki Slovonom niso bili nikoli odkritosrčno prijazni, nekake razburjenosti in še večje napetosti proti slovanskim rodovom. Posvetni mogotci začeli so se silovito utikati med sv. Očeta in Slovanstvo — in pogosto se jim je posrečilo postavljati sv. Očeta premnoge ovire na pot v njegovih namerah za prihodnost Slovanstva. Toda sv. Oče je še večkrat pokazal svojo odločnost v obrambi slovanskih koristij. Katoliškim Črnogorcem dovolil je slovansko bogoslužje v kljub najodločnejšemu sporu tuje diplomacije, ki se je zbal, da bi za Črnogorci prišli na vrsto drugi Slovani. Tuji diplomati so grozili, da pretrgajo vse zveze z Vatikanom, ako se usliši Črnogorcem prošnja; a sv. Oče se ni xhal takih groženj. Dalje vidimo, kako se sv. Oče upira madjarakemu šovinizmu, ki hoče imeti v Zagrebu madjarskega ali madjaronskega nadškofa. Še danes ni rešeno to pereče uprašanje, ker sv. Oče hoče imeti v Zagrebu na nadškofovskem sedežu takega moža, ki bo imel glavo in srce za svoj narod, za izročeno mu čredo.

Umevno je iz vsega tega, kar smo povedali, da slovanski narodi so dolžni sv. Očetu še posebne hvaležnosti. Evo, letos imamo zopet prav lepo priliko, da mu dokazemo to svojo iskreno hvaležnost in udanost. Kako naj se to zgodi, je znano čitateljem našim.

V nedeljo pa, ko se bodo po vseh cerkvah vršile slovesne službe božje v 50-letni spomin papeževnega škofovskega posvečenja, pridružuj se vsak Slovenec vsaj v svojem srcu naudušenemu vskliku vesoljnega katoliškega sveta:

SV. OČETA LEVU XIII — VOČNA: SLAVA!

Govor poslanca Vj. Spinčiča

v seji posl. zbornice dne 29. jan.

(Dalje)

Sedaj naj se še ozrem na Istro, ožjo mejo domovino. Po zadnjem ljudskem številjenju, — ko so se cele vasi in cele davčne občine zapisovale kot italijanske, čeprav stanujejo tam samo Hrvati, — je v deželi 140.000 Hrvatov, 44.000 Slovencev, torej 184.000 Hrvatov in Slovencev, potem 111.000 Italijanov in še 6000 raznih narodnostij, mej njimi nekaj Nemcev.

In ta Istra ima italijansko veliko gimnazijo, nemško veliko gimnazijo, (Čujtel mej somišljeniki), nemško mornarsko nižjo realko, za 185.000 Hrvatov in Slovencev pa ni niti velike, niti male srednje šole. (Čujtel mej somišljeniki). Omenjam to v označenju naših razmer in pradedem na ljudske šole, o katerih hočem nekaj več povedati.

V Istri je 42.000 za šolo godnih otrok. V šole jih pohaja 21.000, torej polovica; 17.000 otrok, fizično in duševno popolnoma razvijati, sploh ne obiskuje nikake šole.

Po zadnjem izkazu iz leta 1889/90, kateri je sestavljen v italijanskem jeziku, bil razdeljen v deželnem zboru, je v Istri 163 italijanskih šolskih razredov, katerim je pristeta jedna šola za silo, 111 hrvatskih razredov, katerim je pristetih 20 šol za silo, in 25 hrvatsko-italijanskih in slovensko-italijanskih, takozvanih utrakvističnih šol, v katerih še nikdar ni bil dosežen dober uspeh, v katerih se vsaj pri nas ni doseglo drugega nič, kakor da se bil otroci vsaj deloma poitalijančeni. Italijani, katerih je tretjina vseh prebivalcev, imajo dve tretjini vseh šolskih razredov, Slovenci in Hrvatje pa, katerih je dve tretjini vseh prebivalcev, imajo samo tretjino šolskih razredov.

Ze iz teh številk je vidno, da Hrvati in Slovenci nimajo potrebnih šol. Ako se vrhu tega še pomisli, da so povsod, tudi v najmanjših krajih, kjer je prebivalstvo italijansko — v zadnjih desetletjih tudi poitalijančeno — italijanske šole, sklepati je z gotovostjo, da so tisti otroci, kateri nobene šole ne obiskujejo in katerih je 17.000, Hrvati ali Slovenci. Šole zato ne obiskujejo, ker je nimajo, čeprav bi jo radi imeli in so že večkrat za njo prosili. Od 21.000 otrok, kateri hodijo v šole, je več tisoč hrvatskih, kateri morajo obiskovati italijanske šole. Da bi se ni ne oditave povrnosti, navedem naj iz posamičnih okrajev nekoliko izgedov.

V koperskem okraju, v občini pomjanski, ki je zadnji čas zaslovala, spadajo na 7000 Slovencev trije šolski razredi, od ka-

terih sta pa zadnji čas dva zaprta. (Čujtel mej somišljeniki.)

V poreškem okraju, kjer so Hrvati bili pri zadnji ljudski četvi najbolj oškodovani, (Veselost.) kjer so nekatere popolnoma hrvatske davčne občine upisane kot italijanske, je 11.000 Hrvatov in ti nimajo ne jedne hrvatske ljudske šole. (Čujtel mej somišljeniki.) Za 35.000 Italijanov ustanovljenih je 45 italijanskih šolskih razredov. (Posl. dr. Brzorád: Neverjetno! V imenovanem poročilu navedeni sta dve šoli kot hrvatsko-italijanski in sicer v Fontani in pri Sv. Lovrencu. Prebivalci fontanski so vsi Hrvati, upisani pa so kot Italijani; vzlic temu so, mislim l. 1885., prosili pri namestništvu hrvatske šole.

Namestništvo oziroma deželni šolski svet je prošno naravnost odbil. Ministerstvo za uk in bogočastje, kateremu je bil podan rekurs, ustanovilo je šolo kot hrvatsko-italijansko; ljudje so prosili hrvatske šole in dobili hrvatsko-italijansko. (Posl. dr. Brzorád: To je bedarija!) Ta šola nima učitelja, ker se je vzlic temu, da je šola hrvatsko-italijanska, nastavlil učiteljem trd Italijan, vsled česar so otroci nehali hoditi v šolo.

Na drugi hrvatsko-italijanski šoli pri Sv. Lovrencu uči umirovljen učitelj in so določene nekatere popoldanske ure za hrvatske otroke. (Posl. Biankini: Zarajol!) V imenovanem poročilu navedene so še tri hrvatske šole; to so šole za silo, katere pa so, kolikor mi je znano, že dlje časa zaprte!

Na tisoče je hrvatskih otrok, ki so brez pouka. Hrvatski pouk se sploh obtazuje. Tako n. pr. poznam duhovnika, ki je nekatere otroke na domu poučeval in imel radi tega s e. kr. oblastvi mnogo sitnostij. (Čujtel mej somišljeniki.) V istem okraju poznam učitelja, ki je bil v neki drugi deželi odstavljen in ki je v hrvatski vasi poučeval v italijanskem jeziku, ne da bi se mu bilo kaj zgodilo; poučeval je, dokler je hotel.

To je bilo v Labincih. Hrvatska šolska občina je že l. 1887. prosila otvoritve ondu sistemizirane šole; doslej niti odgovora ni dobila. Neka druga občina je tudi že l. 1887. prosila ustanovitve šole, a tudi ta še ni dobila odgovora. Predsednik okrajnega šolskega sveta, kateri bi bil v prvi vrsti poklican skrbeti za izobrazbo, je tako pogumen, da očita Hrvatom snovnost in jim preti z batinami, ako nečejo glasovati v italijansko stranko. (Čujtel mej somišljeniki. Posl. dr. Brzorád: To so turške razmere!) — Posl. Alfred grof Coronini: To so Rinaldinske razmere! V lošinskem okraju imajo Italijani — na papirju jih je 8000, v resnici pa jih ni toliko — prav toliko razredov, kakor Hrvati, katerih je 33.000. Posl. Alfred grof Coronini: To

je lepo razmerje! Naredem še lepše. V Čresu in v obeh Lošnjih se samo italijanske šole, čeprav večina otrok italijanskega jezika čisto nič ne ume. V štirih popolnoma hrvatskih vaseh so hrvatsko-italijanske šole. V pazinskem okraju je za 6000 Italijanov 13 šolskih razredov, za 33.000 Hrvatov pa devet hrvatskih in šest hrvatsko-italijanskih šol. Zadnji čas je pazinska občina mnogo storila za šolstvo; posrečilo se ji je ustanoviti ondu hrvatsko ljudsko šolo. Zgradila je več šolskih poslopij in ker nedostaje učiteljev, poučujejo duhovniki prostovoljno. Novi okrajni glavar — zajedno predsednik okrajnega šolskega sveta — je vsem duhovnikom, ki poučujejo, in vsem učiteljem napovedal boj. Nagaja jim, kakor le more in sicer samo zato, ker so Hrvati.

K temu okrajnemu glavarju je šla, mislim dne 8. ali 9. oktobra, deputacija treh mož in ga prosila, naj uredi na lindarski šoli rezmere gledé učnega jezika. Okrajni glavar je deputacijo opsoval in ji pretil z zaporom, ako bi še kdaj s tako prošnjo prišla k njemu. (Posl. dr. Brzorád: Tega okrajnega glavarja bi bilo lo zapreti!) Res, tako blazno poenjanje bi ničesar drugega ne zaslužilo.

V puljskem okraju spada na 35.000 Italijanov 35 razredov, na 22.000 Hrvatov pa 13 razredov. V okraju Volosko je baje 700 Italijanov, ne 700 otrok, ampak 700 prebivalcev, kateri so upisani kot Italijani, in ti imajo 4 italijanske razrede. V najnovejšem času je bilo v tem okraju sezidano šolsko poslopje, in sicer vsled strogega ukaza šolskega oblastva. Tam je bila nad 30 let dobra šola za silo in učitelj je bil od Nj. Velikanstva cesarja in kralja odklikovan. Ta šola še vedno ni sistemizovana, čeprav je že dve leti, kar je poslopje izgotovljeno; deželni odbor neče in deželni šolski svet se dela, kakor da zoper to ne more ničesar storiti.

Ustanovitvi hrvatskih in slovenskih šol se ustavljajo občinski zastopi in krajni šolski sveti, in sicer tam, kjer so hrvatske vasi združene z italijanskimi; ustavljajo se jim nadalje okrajni šolski sveti, kateri so ali izključno ali večinoma italijanski, in ustavlja se tudi večina deželnih šolskih oblastev. Vse to pa bi nič ne koristilo, da se tem niso pridružila tudi e. kr. šolska oblastva. Okrajni šolski sveti delajo navadno tako, kakor želé občinski zastopi, deželni šolski svet pa tako, kakor želi deželni odbor, če je tudi zoper voljo Hrvatov, samo da je po volji Italijanov. Pogostoma se primeri, da dobé občine kot rešilo na avoje peticije od deželnega šolskega sveta samo prepis rešila, katero je bil izdal deželni odbor, kakor da deželni šolski svet nima tu ničesar govoriti in odločevati in vaker da ima samo nalogo, obvestiti prosilce o rešilu deželnega odbora. To ni samo v škodo Hrvatom in Slovencev, to ni samo ponižujoča e. kr. oblastva, to je tudi zoper jasno besedilo zakona. (Posl. dr. Brzorád: Kaj se menijo naša oblastva za zakonel) Drž. ljudsko-šolskega zakona §. 69 določa, da je povsod tam ustanoviti šolo, kjer je jedno uro daleč v okrožju 40 šolskih otrok. Če je v Istri na stotine takih okrožij, kjer ni nikake šole, tako je to dokaz, da se ta zakon ne izvršuje, če pa se ne izvršuje, so tega krivi e. kr. oblastva, katera imajo nalogo, zakone izvrševati in paziti, da se izvršujejo.

Člen 19. drž. osnovnega zakona z leta 1867. določa, da je javne učilnice tako urediti, da ima vsak narod sredstva izobraževati se v svojem jeziku.

Tu sta dve važni določbi; vsakemu narodu naj se dajo sredstva za izobraženje in to naj se vrši v jeziku narodnem. Če je torej v Istri 17000 hrvatskih otrok, kateri nimajo sredstev za izobraženje, ako v Gorici ni slovenskih šol, potem ni tega dolžiti nikogar drugega, kakor ravno e. kr. državna oblastva. (Posl. Biankini: Naučno ministestvo!)

Doli pri nas se dolže drugi faktorji; občine, občani in deželni odbor. Čudno je to, da je sklicevanje na občine samo tedaj navadno, kadar so zoper Hrvate in za Italijane; na občane se sklicujejo oblastva tedaj, kadar so ti za Italijane in zoper Hrvate. Deželni odbor hoče vedno kolikor mogoče italijanskih šol in je odločno protiven hrvatskim šolam.

Vidi se, da bi sklicevatelji radi odvalili krivdo od sebe, a zakon govori tudi v tem oziru popolnoma jasno. Državnega ljudsko-šolskega zakona §. 6. veleva: O učnem jeziku razsodi, zaslišavši vzdrževalce šole, držec se mej, določenih po zakonu, deželno šolsko oblastvo, to je deželni šolski svet.

Pri nas bi bilo uprašati za mnenje šolske občine, ki skrbé za gmetne potrebščine šol, in deželni odbor, ki plačuje učitelje; razsodi pa deželni šolski svet, ki ni vezan na izrečena mnenja in ki ne more razsojati po svoji volji, ampak mora ostati pri tem v mejah, določenih mu po zakonu. (Dobro mej somišljeniki.) Te meje zakona so označene v členu 19. (Jako dobro! mej somišljeniki.)

Z ozirom na veljavne zakonske določbe in z ozirom na pedagogiško-didaktična načela, katerih ne more premeniti noben zakon in noben ukaz, so šolska oblastva ne samo opravljena, ampak tudi vezanadoločiti učnim jezikem tisti, kateri se govori v dotični šolski občini. Odločilno besedo ima torej deželno šolsko oblastvo, dež. šolski

svet, in če je v Istri v Trstu in v Gorici, kakor rečeno na tisoče otrok slovenske in hrvatske narodnosti, kateri nimajo šol, tako je tega krivo samo dež. šolsko oblastvo.

(Konec v prihodnjic).

Tolminska ženska podružnica

družbo sv. C. in M.

Izv. dop. iz Tolmina, 8. febr.

Dne 2. t. m. vršila se je pri nas prva veselica ženske podružnice sv. Cirila in Metoda. Dvomilo se je mnogo o tej veselici, posebno s prvega početka priprav. Neljube razmere v našem trgu res niso bile ugodne bodisi kakoršnikoli veselici. Zato radovati se mora vsak zaveden in nesebičen tržan in narodnjak, da je veselica in proslava ustanovitve ženske podružnice tako sijajno uspešna. Z malimi izjemami sodelovale so pri njej vse boljše moči. V prvi vrsti gre zasluga tukajšnjemu bralnemu društvu pod vodstvom predsednika g. Avgusta Berlota in pevorodje g. Andreja Vogriča. Bralno društvo je dozdaj edino zastopalo narodno stališče in edino gojilo petje — ter imelo poleg narodnih nasprotnikov še več osebnih. Radi tega pomisljali so posamezni člani, ali se smejo družiti s osebnimi nasprotniki društva in stopiti s svojim pevskim zborom v družbi ostalih pevkinj in pevcev pred občinstvo? Čuden pomislek, vsaj za neodvisnega, prostega človeka, a ker bode oskornosti vedno dosti na svetu, bilo se je treba z njim boriti. Da je tedaj pevski zbor bralnega društva, lahko se reče korporativno, vkljub nasprotni agitaciji, ne le sodeloval, ampak s celim srcem in celo močjo delal za veselice najboljše uspeh, to je najboljše dokaz, da ima na čelu pravo vodstvo.

Tolminskim pevcem priskočila sta na pomoč tudi g. nadučitelj Kenda in g. Hvala iz Volč, ki se nista zbala hudega vremena in oddaljenosti ter se udeleževala pevskih vaj in sodelovala pri veselici. Pevske točke vršile so se v obče priznavanje. Moški zbor „Pevčeva molitev“ A. Nedveda potrebuje močnega in odločnega drugega basa, katerega je primanjvalo. Vendar je zbor precej težko nalogo povolju rešil. „Gorska cvetlica“ je ljubek mešan zbor našega gorjana I. Laharnarja in je šel pevcem in pevkinjam prav od srca. Posebno pohvaliti je tu g. Oskarja Gabrčeka, ki je preobložen s posli, prevzel samospjev in ga tudi krepko izvršil, kakor ulogo Kamila pri igri „Srce je odkrila“.

Dobro in točno pel se je mešani zbor „Ljubav“ našega rojaka iz Kobarida g. H. Volariča. Najbolj odlikovale pa so se pevkinje z ženskim zborom „Kje dom je moj“, katerega je prepisal za ženske glasove neutrudljivi pevorodja g. A. Vogrič. V nižini čuli smo lepih drugih altov in v višini zvonek sopran; milo izvršil se je piano. —

Da so gg. odbornice svoj častni posel tako požrtvovalno vršile, kakor zahteva blagi namen podružnice, pokazal je izid veselice. Gospa Josipina Vrtovec izvela je prvo točko sporeda z občudovalno vztrajnostjo. Le prava srčna mati ceniti vé, kakó je težko navduševati druge, ko srce trepeče nad bolnim otrokom!

V krasnem svojem govoru pozdravila je najpoprej v imenu podružnice vsa udeležence ter zaklicala jim: dobro došli. Potem pa je nadaljevala (navedem naj le glavne misli): Me ženske smo in hočemo ostati verne in narodne in takó hočemo vzgojiti tudi svoje otroke. A plauli so na naše otročije lokavi in mogočni sovražniki, ki delajo skupno z vsemi silami na to, da bi iztrgali iz nedolžnih src naših malih besedo materino in vero katoliško. Ustanovili so v ta namen razna društva. Tu se posvetujejo in ugibljejo, kakó bi narodno in versko uničili našo mladino. Ustanavljajo celó šole, v katere vabijo slovenske otroke, da jih tamkaj izneverijo in narodno pogubijo. Ali je mogoče Slovenec mirno gledati, kakó sovražnik krađe in odnaša njegove otroke? Ali ni tudi nam slovenskim materam in Slovenkam sploh kri uskipela, gledati tako nečuvno tucvine? Ali bi pustila Ti izneveriti svojega otroka? O ne! Ali dopustiš, da se to zgodi katerekoli slovenski materi? Tega tudi ne! —

Na to pripoveduje, kakó je nastala družba sv. Cirila in Metoda, kaj je njen namen, koliko ima podružnic in raznih udov. Konečno preide na novo žensko podružnico v Tolminu in pové, da šteje že nad 500 družbenic; med temi je sicer največ podpornic, a upati je, da od teh počasi večina prestopi med letnice in ustanovnice. Po vsodbudilnih besedah k vstrajni delavnosti sklene: Tako rešimo v ljubezni in slogi svojo versko-narodno dolžnost in imele bomo prijetno zavest, da smo po izgledu sv. C. in M. pomagale rešiti na tisoče nedolžnih otrok slovenske narodnosti in sveti veri, da ostanje Bogu, domovini in državi zvesti in značajni.

Izborni in dovršeno deklamovala je gospica Marija Gianola „Rabeljsko jezero“ S. Gregorčiča. Kakor mlada roža vrtnica razvila se je nam gospica Gianola in už-

vali smo na dan veselice ženske podružnice nje prvo vonjavo. Strmeči in zavzeti poslušali smo krasno balado našega prvega pesnika iz ust zale deklamovalke in takó, kakor jo je ona prednášala.

Središče veselice bila je vsekako igra „Srce je odkrila“. V njej bilo je vse na svojem mestu. Čmerni Prgovec, njega življenja polna, brdka unukinja Pavlinka, stara, zvesta gospodinja Urša, gozdar Lazar in njega sin Kamilo. Vsak je zadoščal svoji uloži, da je bilo veselje! Jedreje celi igri bile ste pa Pavlinka-Gianola in Urša — gospa Ilka Devetakova. Prva je kakor ustvarjena za to igro in ne manj gospa — Urša. Igrali ste obe s pravim občutkom in gladko, kakor prav izurjeni igralci. Zele ste pa tudi zaslužene pohvale! Poleg tega zrlí smo s ponosom na našo Pavlinko, ki v tajini ni pozabila materinskega jezika, in gospo Ilko Devetakovo, ki je prava pravcata Tolminka — in narodna z dušo in telom. Medama zadnjima dvema točk petja iznenadila nas je gospička Rozalka Fonova s to-le izvorno deklamacijo:

Ko krila gosta tema je Slovanstvo,
Častilo ljudstvo krive je bogove,
Polgalo jim na oltar darove,
Njih duh temán vkovan je bil v poganstvo.
Glej! — iz Solúna zvezdi dve ste vstali,
Na nebu našem krasno zasijali.

Bog vamislil se slovankega je roda:
Poslal mu zvezdi ti — luči resnice,
Da ljudstvo izbudi iz — smoti krivice.
— Poslal jim brata, Cirila — Metoda
V podónavsko mej brateke nam naróde,
Da tam zasveti krat se — znak svobóde.

Prinesla národom sta tem darove:
Uk Kristov blagi v národnem jeziku;
Molila sta pri svetem žrtveniku
Bogá jediniga — v slovanskem slovu!
Pomisluj Bog! — zapelo je Slovanstvo,
Ležalo v prahu prazno je — poganstvo!

Poleglo ljudstvo bojno je oróžje,
Zdróbilo v konce svoje je malike,
Pokleknilo pred svete žrtvenike;
Tu čulo svok resnice prave — božje
V jeziku, ki ga mati je učila,
Ko je na prah deca jih došla.

Še sijeti ti zvezdi na nebesi.
Oj celemu Slovanstvu zvezdi svet!
Njih žar razlija se po našem sveti.
Rad vsak Slovan obraca k njima óceal;
Bóžiti v nas ljubav do domovine —
Na delo zaveti nas bére — sine!

I dans a' orali národno ledine
Smo v brande, glejte, plodno zemljo črno,
Vesjali vanje národno smo zno.
Rodila sad bo v slavo domovine,
A parži bo treba njega cvete
Kot mati skrbna čuva svoje dete!

Ti bitje večno, neizmerno, milo,
Ki dano Ti čez vode — gospodarstvo! —
Glej polje to — izročamo Ti v varstvo!
Ti čuva je pred točo, — ptujo silo, —
In pusti zvezdi „Cirila Metoda“,
Da sijeti na zemljo našga roda!

Bog živi društvo svetega Cirila in Metoda
Bog živi in ohrani ves slovenski narod!!

Zadnja točka, prosta zabava, ni se mogla izvesti v tem redu, kakor je bila nameravana radi neprilicnih prostorov. Pripravljane dvorane za njo vršilo se je tako počasno, da se je odtegnil marsikateri ljubi gost, ki je prišel iz daljne okolice, da je izginil tudi na neumljiv način obečani septet. No, zato je pevski zbor tolminskih, volčanskih in podmelskih pevcev neutrudljivo razveseljeval družbo pozno v noč po sestavljenem sporedu.

Predsednica podružnice gospa Ivančičeva otvorila je zabavo s tem nagovorom:

„Častita družba!
Pričenjamo zadnjo točko današnjega sporeda. Zbrali smo se na lepi večer, da veselo slavimo ustanovitev ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda v Tolminu. Ko so se zadnja leta krog in krog po našej slovenskej domovini ustanovljale podružnice za podružnico, bilo nam je tolminkim Slovenkam nekako tesno pri srcu, da ostajamo za drugimi.

Z današnjim dnevom odložile smo to skrb. Naša mlada podružnica dala je prvo znamenje življenja in s ponosom smemo reči, tudi njene moči. Pozrtvovalno izvršile so društvenice svojo nalogo, mnogoštevilna in složno zbrana je današnji večer naša podružnica.

Radi tega veseliti se hočemo odkritosrčno prve zmage. Dati hočemo odduška čustvu radosti in zadovoljstvu. Vrle pevce in pevke torej pozivljam, da krepko povzdigujejo svoje glase, pozivljam družbenice in mile nam goste, da izlijejo svoje občutke v prosto besedo. Ne samo, da slavé ustanovitev rodoljubnega društva, ampak tudi, da se izpodbujamo k novemu delu.

Pozdravljam torej najiskrenejše zbrane društvenice in druge goste ljube ter javljam prosto zabavo pričeto.“

Gospica Ivanka Fonova napila je v imenu pevkinj in tolminskih deklet podružničnemu odboru tako-le:

„Častita družba!
Čule smo krasne besede odbornice, častite gospe Josipine Vrtočeve, s katerimi nas izpodbuja k národnemu delu pod znamenjem blagovestnikov sv. Cirila in Metoda.
Iskreno odmeva ta poziv v naših srcih. Sprejete smo ga z zavestjo, da je vsaki Tolminki v čast biti družbenica naše naved-

ne šolske družbe. Sprejete smo ga pa tudi s čuvstvom, da kot družbenice jemljemo nase dolžnost, biti vsegdar in vserod zavedne in verne Slovenke.

Razvijati hočemo v sebi narodni ponos, „Slovenka sem!
Jaz ljubim očetnjavo,
Gorim za njeno čast in slavo.
Kar čutim to povem:
Slovenka sem!“

Gojiti hočemo slovensko materino govorico. Krepka in čista razlegaj se po našem trgu slovanska pesen. V podružnici sv. Cirila in Metoda pa naj najdemo svoje zbirališče in oporišče. V njej se družimo, v njej pozabljajmo vsako mejsebojno nesporazumljenje!

Radi tega navdaja nas hvaležnost do onih častitih gospa, ki so se v težkih razmerah pogumno lotile narodnega dela, ter ustanovile našo žensko podružnico. Pozrtvovalno vršile so poleg svojih dolžnostij kot matere, gospodinjje in poklica tudi dolžnosti, katere smo jim me družbenice naložile kot odbornicam.

Izid današnje veselice bo li jim najlepše priznavanje. Da nas vidijo tu združene v pevskem kolu, bodi jim v zadoščenje. Dvigam tedaj črsto ter napijam v imenu pevkinj in v imenu tolminskih deklet: Živile odbornice naše podružnice sv. Cirila in Metoda!“

Gospa Ilka Devetakova napila je pevskemu zboru in to tako-le:

Častita gospóda!
Zahvaljujem se v imenu odbora naše podružnice za laskavo napitnico gospičke Rozalka Fonove. Ko so preteklo jesen družbenice izročale sedanjemu odboru častno nalogo, zastopati podružnico, bil si je v svesti težke svoje naloge in težavnega položaja. Častite gospe in gospičke družbenice dobro same vedó, kako neugodno in nevalježno je bilo pričeti delovanje med razburjenimi duhovi in nečem opozarjati na to neljubno stran družbenega življenja v Tolminu. Naloga odbora morala je biti pred vsem, postaviti podružnico sv. Cirila in Metoda na samostalno podlago. Izviniti je bilo iz nje pred vsem neblago strankarstvo in osebnosti, ki izpodjedajo družbo. Pokazati je bilo treba, da vlada družbo sv. Cirila in Metoda le ena gonilna misel — ljubezen do svojega roda — do svojega maternege jezika.

Te svoje naloge lotile smo se, kakor nam je to velevalo srce. In srce je pravo velevalo. Častite družbenice so to povelje umele. Odmevalo je v njih srcih isto čuvstvo, in danes, ko smo tu pod podobo slovanskih blagovestnikov zjedinjene v nedolžno veseli družbi, reči smemo s ponosom: naj pride med nas kar hoče, en glas prodiral bode v nas Tolminkah vsegdar, glas ljubezni do svoje materinsčine. Ta glas govoril pa je najiskrenejše in najlepše iz ust vrliga pevkega zboru.

Ko smo zrlí pred seboj naše pevke, združene kakor v eno samo cvetlično kito, radostno se je oglasilo srce: v naši podružnici poganja kal, ki nam obeta lep cvet in obilno sadú.

Zato zahvaljujem se posebno vrlému pevskemu zboru za njegovo sodelovanje. Velik del uspeha današnje veselice in največji del povoljne rešitve naše prve in najvažnije naloge gre njim v čast. Kličem tedaj: Bog živi naše pevke in pevce, da bi v slogi in moči še marsikrat dičili slavnosti tolminske podružnice sv. Cirila in Metoda“.

G. A. Berlot napil je igralcem in posebej gospici Mariji Gianola. Ob eni popolnoči zaključila je vrta gospa predsednica prosto zabavo. Krepko in veselo do ranega jutra glasila se je naša pesen. In da ne pozabimo! Rodoljubni g. Krajnik, nadučitelj v Podmeltu, ustal z večmesnega ležišča, bolan na telesu, a čil na duhu in srcé polno za naš trpeči slovenski rod, vzdignil je sredi ljubečih in častečih ga pevcev čašo ter napil slogi in uzajemnosti. Da bi se razvijala, kakor želimo iskreno vsi! Da bi ne padle njegove besede na trdo skalo, ali gibljivi pesek!

Zatorej delaj mlada podružnica, kakor si pričela! Zbiraj v svoji sredi vse, kar ima srce in razum. V duhu solunskih bratov razvila si svojo zastavo: bodri, učí in zbiraj! Na veselo složno svidenje!
Današnja „Seča“ ima prilogo in ob enem 4. št. Primorca. Vkljub temu nismo mogli ustreči vsem dopisnikom in poročevalcem. Prosimo potrpljenja.

Sanz seid. bedruckte Fouriards 85 kr.
bis fl. 3.95 p. Met. — (ca. 450 versch. Dispo-
sit.) ne sowie schwarze weisse, und farbige
Seidenstoffe von 45 kr. bis fl. 1.65 per Meter
— glatt, gestreift, karriert, gemustert, Damaste
etc. (ca. 240 versch. Qual. und 2000 versch. Farben,
Dessins etc.) porte- und sollfrei. Muster
umgehend. Briefe kosten 10 kr. und Postkarton
5 kr. Porto nach der Schweiz. Seiden-Fabrik
G. Henneberg (k. u. k. Hof.), Zürich.

Adolf Haptmann
tovarna
Oljnatih barv, firnežev, lakov in kleja
v LJUBLJANI,
ob vogalu Resoljove ceste št. 41 v lastni
hiši in filijala: Slonove ulice št. 10-12.

ZAHVALA.
Potrti od žalosti vsled prerane smrti svoje iskreno ljubljene, nepozabne 19-letne hčerke, oziroma nečakinje in sestre
I V A N K E
umrle, potem ko je bila preskrbljena z vsem potrebnim za večno življenje, 8. dne t. m., blagovolite sprejeti vsi, ki ste nam za njene hude bolezni lajšali bolečine in izkazovali izrazne sočutja, priščno zahvalo. Dalje izrekamo prečastiti duhovščini, darovateljem krasnih vencev, gg. uradnikom, družicam, prijateljem, znancem, sorodnikom in slavnemu občinstvu za toli častno in mnogobrojno spremstvo do hladnega groba, kakor tudi gg. pevcem za ganljivi nagrobnički nastopješjo in najpriščnejšjo zahvalo. Bog plati!
Kanal, 10. februarja 1893.
Franc Vuga) roditelja
Marija Vuga)
Andrej Vuga, vikarij, stric;
Marija Vuga, teta;
France Sal. Vuga, brat.

ANTON POTATZKY
v Raštelju št. 7 v Gorici
prodajalnica drobega in nahrberškega blaga
na droblno in na debelo.
Jedino in najcenejše kupovališče.
Posebna zaloga
kupovalce in razprodajalce na dežel, za krošnjarje in cunjarje.
Največja zaloga
čevljarških, krojaških, pisarskih, popotovalnih in kadilnih potrebščin.
Zimska obuvala
Vozčki in stoli na kolesih za otroke.
Strune za godala.
Posebnost: Semena za zelenjavo in trave.
Prosim dobre paziti na naslov:
Na sredi Raštelja št. 7.

Prave in edine kapljice sv. Antona Padovanskega
To priprosto in naravno zdravilo je prava dobrodejna pomoč in ni treba mnogih besedi, da se dokazuje njihova moč. — Če se le rabijo nekoliko dni, olajšajo in preženejo prav kmalu najtrudovratnejše žilodčne bolezni. Prav izvrstno vtrazujejo koper hemoroidje, proti bolečinam na jetrih in na oranici, proti črevnim bolečinam in proti glistam, pri ženskih mesečnih nadežnostih, koper beli tok, božjast, koper bitje srca ter čitajo pokvarjeno kri. One ne preganjajo samo omenjenih bolezni, ampak nas obvarujejo tudi pred vsako boleznijo.
Prodajejo se v vseh glavnih lekarnicah na svetu; za naročbe in pošiljave pa edino v lekarnici **Cristofolotti v Gorici**, v Trstu v lekarni **C. Zanetti in G. B. Rovis**, v Ljubljani v lekarni **U. pl. Zvokoczy G. Piccoli**, in ljud. Grečelna „pri Mariji pomagaj“; v Poljčini v lekarni **Baccarich**, v Ajdovščini v lekarni **Sopla**, v Vipavi v lekarni **Guglielmi**, v Beljaku dr. **Kumpf**.
I steklenica velja 30 kr.
NB. Parovati se je treba marsikaterih balzamo, katere sijajno oglašujejo in priporočajo, ki pa kvarijo človeku in zdravje, ker dražijo žilodec in žice, da oslabijo lahko hudi in nevarni nasledki.

Štev. 70/0.
Razglas
Naznanja se, da
Javna dražba
zastavil IV. četrtleta t. j. mesecev oktobra, novembra in decembra 1891.
začne v ponedeljek, dne 13. marca 1893. ter se bo nadaljevala naslednje četrte in ponedeljke.
Od ravnateljstva zastavljavnice in z njo združene hranilce.
V Gorici dne 10. februarja 1893.
S 1. majem 1893.
se oddá v najem v Gorici
Marzini-jeva gostilna
(pod „Goriško čitalnico“
Natanenja pojasnila daje gospodar v Semeniški ulici št. 5.

Jos. Kravagna
veletržec z vinom in žganjinami v
Plaju (Pettau) na Štajerskem
prodaja
pravi sivovec iz l. 1892. po 42 gl. hektl.
staršega „59“ „ „ „ „
pravi tropinovec iz l. 1892. „ 38 „ „ „ „
staršega „ 41 „ „ „ „ „
pravi brinjevec po 58 „ „ „ „ „
vino (lastni pridelek) po 18 „ „ „ „ „
Dalje ima bogato zalogo vina na izbiro, cenejše in dražje, pa tudi buteljko raznih vrst.
Spominjajte se „Sloginih“ učnih zavodov.

Dr. Rose životni balzam
je nad 30 let znano, prebavljanje in slast pospekuje in napenjanja odstranjuječo ter mlo raztopljajoče
domače sredstvo.
Velika stekl. i gl., mala 50 kr., po pošti 20 kr. več.
Na vseh delih zavojnice je moja tu dodana, zakonito varovana varstvena znamka
Zaloga skoro v vseh lekarnah Avstro-Ogarske.
Tam so tudi dobi!
PRAŠKO DOMAČE ZDRAVILO.
To sredstvo pospekuje prav lahorno, kakor avododilo mnogo skušnje, slatenje, srpenje in loženje ran ter poleg tega tudi blaži bolečine.
V steklenih po 35 kr. in 25 kr. Po pošti 6 kr. več
Na vseh delih zavojnice je moja tu dodana zakonita varstvena znamka.
GLAVNA ZALOGA
B. FRAGNER, Praga,
št. 203-204, Mala strana, lekarna „pri črnom orlu“.
Poštna razpošiljatev vauk dan.

Y prijazen ozir!
kdo beša vrediti, staveje pospeševati in dobro kavo piti vpij naj
edine prave Kneipplove — sladno kavo,
v redkih steklenicah starih s tako podobo, katere daje v priručnikih naj boljše primenitno, zdravje in red in zdravje.
Kada pripada Kneippove sladna kava in prave Ol sava niso napačni in napačni v nobi vrsti, pesi, grilnik ali kakor koli druga vrsta kave, ki se podobna zdi in se zvešča pripisati zdravju in voljni ljubeč.
Bebera kava prave drží in si sodina.
Prodaja in javite. — Zredni pomoranci, šahisti in starih šahistov, st. i. slaba kava v stali. — oni prodajo le slaba jedana, drug: „svoj“ odganj prvi stid, treči komično pripovedje sladi s trinitri strani, zgodit drugi odganj inakoj jedana — zahtera naj klopavajni prave Kneippove sladno kavo v redkih steklenicah starih s generice. Olsara kava (rečeti, okrogli paketi s belim pasom) novi zado inco in varstveno znamko pener. V kraj, tje so naši trdeči se prodajo, pošiljanjih naj cenajo po pošti.

Št. 1244.
Javna dražba
Dne 15. in 16. marca t. l. od 10. ura dopoldne boše pri c. kr. okraj. glavarstvu javna dražba občinskega lova sledečih katastralnih občin in sicer:
dne 15. marca lovi občin:
Sežana, Povir, Merča, Storje, Kazlje, Utovlje, Divača, Tomaj, Voglje-Verhovlje, Ležeče, Naklo, Škoflje, Velikirepen, Barka, Mislje in Vatovlje.
dne 16. marca lovi občin:
Kobdil, Stanjel, Hrušovica, Šempolaj, Gorgansko, Ivanigrad, Vojsčica, Slivno, Lipa, Kostanjevica, Brestovica, Berje Selo in Koboli.
Dražbeni pogoji se lahko pregledujejo pri glavarstvenem uradu.
C. kr. okrajno glavarstvo
Sežana 12. februarja 1893.
Šizlg.

Najboljše sredstvo za
ZELODEC,
katero želodec in opravi prebavnih delov ži-
vota krepa in tudi odprti život pospešuje, je

tinktura za želodec,
katero pripravlja
Gabrijel PICCOLI,
lekar „pri angelju“
v Ljubljani na dunajski
cesti.
Cena 1 stekl. 15 novcev.

Izdolovatelj razpošilja to tinkturo v zabojčih po
12 steklenic in več. Zabojček z 12 stekl. stane
gld. 1.36; s 24 gld. 2.60; s 36 gld. 3.84; s 44
gld. 4.26; 55 stekl. tehtu 5 kg. s pošto težo in
večja gld. 5.26; 110 stekl. gld. 10.30. Poštno
plača vedno naročnik. Dobiva se v vseh lekar-
nah v Gorici in na Primorskem.

Martin-a Richter-ja
umetna vrtnarja in sadna drevesnica
v Št. Petru

prodaja enoletne cepljence, posebno krepko
vzrastle in bogatih korenin, in sicer; ja-
blane na divjak, donsies in paradies, hruške
na kutne, murve, češnjevo-lavorovih jagodik,
maršal-milove rože. Vse to so krepki zim-
ski cepljenci.

Novost v telornikih iz piketa in avila	Uzorec na vse kraje prosto poštno	Posobnost v lasecm blago in perilu
Priznana najboljša in najnovejša SUKNA za spomladansko in poletno potrobo, od najcenojše do naj- dražje vrste, pravo in trdno barvo, za obleke, svrtniko in vasko potrobo, razpošilja po poštnem povzetju po tvornikih cenah tudi na drobno zavezanikom in krojačom: Zaloga c. kr. priv. tvornice za fino sukno in volneno blago		
MORIZ SCHWARZ, Zwittau bei Brünn.		
Sukna za uniformo, nepromočljivi lodni in lovski sukna, po- ravilni in dokingi za salonske obleke. Popolni plodi itd. Blago za ženske obleke vse novosti v največji izbiri.		
Vsak poskus vodi k trajnem kupovanju.	Knjige z uzorci za krojače-pošilja nefrankovano.	Priznana pi- sma iz vseh judskih krogov

**Naravne mineralne vode iz raznih stu-
dencov.**
Kemični, farmaceutični in drogerijski
izdečki najbolj čistane domače in tuje
zdravilske posebnosti.
Ribje olje, naravno in izvirno, prijet-
nega okusa in kemično čisto.
Ribje olje z železom ali železnim jodom.
Najčistejše žveplenokislo apno c. kr.
kmetijske šole v Gorici za vinarstvo
rabo.
Zdravila za živino; konjski ovet, konjski
prašek, goveji prašek.
Homeopatična zdravila.
prodaja
novousstanovljena lekarna
Brannitzer v Rabatiščen št. 16.
najemu
Al jzij Glinčič-

Epilepsija
(božjast)

ozdravljiva brez povrnitve, tisući mo-
rejo dokazati ta čudezni vspeli znan-
stiva. —
Natančna poročila s povratno
marko je pošiljati:
„Office Sanitas“ Paris
39. Faubourg Montmartre.

Sargov zdravstveno preskušeno
(Lepota zob)
je pripravljeno in neizogibno
ZOBNO ČISTILO.
je aromatično, osvježuje, prak-
tično za potovanja, doma in
sa tejem vpljau v najvo-
čjih vsehobam,
priročben, list in so-
dobi na
deorih, pri
pleničih
in prodalnih
dobi se
povsod.
CENA
35
kr.

Priznanja iz naj-
višjih krogov so
pridejana vsakemu
kosu.

Čebelno-voščene sveče!

J. Kopač
Solčanska cesta št. 9. v GORICI

Sveče iz pravega čebelnega voska izdelujem in prodajam po 2
gld. 45 kr. kilo.
Za pristnost sveč pod mojo postavno protokolovano znamko, za-
gotavljam popolno jamstvo. Kdor drugače dokaže, dobi vsako odzveto
naročilo brezplačno in po vrhu še 100 gld. nagrade.
Priporočam se veleč. duhovščini in čč. cerkvenim oskrbništvom.

Čebelno-voščene sveče!

Svoji k svojim!

J. Pserhofer-ja I. Slinger-
strasse 15.
Wien.

Kričistilne kapljice, nikdar imenovane naravne krogljice, znano domače odvajajoče sredstvo.
Jedna skatljica s 15 krogljicami stane 21 kr., jeden zavitek šestih skatljic 1 gld. 5 kr., pri nefrankovani pošiljavi po
povzetju 1 gld. 10 kr.
Ako se denar naprej pošlje, ni treba plačati porte, in stane: 1 zavitek krogljic 1 gld. 25 kr., 2 zavitka 2 gld. 30 kr., 3 za-
vitki 3 gld. 35 kr., 4 zavitki 4 gld. 40 kr., 5 zavitkov 5 gld. 50 kr., 10 zavitkov 9 gld. 20 kr. (Manj), kot jeden zavitek na se pošilja.
Prosimo, da se izrečno zahteva

„J. Pserhoferjeve kričistilne krogljice“
in pastil je, da ima pokrov vsake skatljice isti podpis J. Pserhofer v različnih pisemnih, katerega je videti na navodilu za porabo

Balzam za ozeblino J. Pserhoferja 1 posoda 40 kr., prosto poštno 65 kr.,
Trpotčev sok, 1 steklenica 50 kr.
Amerikansko mazilo za trganje, 1 posodica 1 gld. 30 kr.
Prah proti potenju nog, skatljica 50 kr., poštno prosto 75 kr.
Balzam za goltance, 1 steklenica 40 kr., poštno prosto 65 kr.
Življenska esenca, (pražke kapljice) steklenica 22 kr.
Angleški balsam, steklenica 50 kr.
Fijakerski prsni prašek, 1 skatljica 25 kr., poštno prosto 40 kr.
Tanokininska pomada, J. Pserhoferja, posreduje rast las, skatljica 2 gld.
Univerzalni plašter, prof. Stendla, posodica 50 kr., poštno prosto 75 kr.
Univerzalna čistilna sol A. W. Bulricha, domače sredstvo proti psoledicam slabo prebavo, 1
zavitek 1. gld.

Naravnim imenovanim izdelkom dobivajo se še drugo tu in inozemsko farmaceutično specialiteto, ki se bila po vseh avstrijskih ka-
sopihi osnanjajo; in se na zahtevanje točno in v ceno preskabljuje tudi predmeti, kojih ni v zalogi.
Razpošiljanja po pošti vrše se točno, a treba je denar poprej poslati, večja
naročila tudi po poštnem povzetju.
Pri doposiljavi denarja po poštni nakaznici, stane porto dosti manj kakor
po povzetju.

NAJVEČJA IN NAJBOLJŠA ZALOGA
Nagrobnih vencev in trakov za vence.

Nadalje umetne svetilice, vence za novoste, rože za cerkve,
paramente, vence iz kovine in porcelana, palme, svetke za novo
maše in poroke, rakve, mrtvaške obleke, pregrinjala in blazinice,
venčne tundece, čevlje, nogavice, papir in druge reči za oplešanje raket,
zlate i srebrne črke, voščene sveče itd. itd.

Naročila od drugod se točno in vestno izvršujejo in sicer
po poštnem povzetju.

Vse po najnižih cenah priporoča
K. Riessner i Sin
v muški ulici št. 10. v GORICI.

PH. MAYFARTH & COMP.
Tovarne Poljedelskih strojev
Dunaj II., Taborstrasse N. 76.
Ustanovljeno 1872. Odlikovane s prvimi cenami na vseh
večjih razstavah. 600 delavcev.
Izdelujejo najboljše:

oralna
1=, 2=, 3= in 4 krilna.
Brave in valjarje
za njive in travnike.
Sušilnice
za vse namene, za vino in
sadje.
Sušilnice
za sadje in zelenjavo in
druge namene.
Samostojno delujoče paten-
tovane
škopilke za trte in rastline.
Katalogi brezplačno. — Zastopniki se iščejo.

Slamorenice
mlatilnice na roke, na gpe
in na par, gebel, sadne mlince
rezalnice za repo, silskalnice
za pivo
patent. čistilnice za žito,
robkalnice,
Obrtni pralni stroji.

Ustanovil l. 1767 Johann Jakob Samassa.

ALBERT SAMASSA
c. in kr. dvorni zvonar
v Ljubljani

Harmonični in melodični glasovi z iz-
borno pripravo za zvonenje. Zvonove do 40 cen-
tov more zvoniti en sam mož. Čista kovina s
srebrelabo bliščobo. Močan čist glas. — Garan-
cija pet let.
Cerkvene priprave iz masivnega bronu: sveč-
niki, lustri, svetilke, altarni križi, kánonске ta-
blíce, lonci za svetilke itd., dalje gasilnice, pumpe,
ograje pri studencih, ventilii, itd.
Občine in požarne straže dobé naročila tudi
na obroke.
Ceniki brezplačno!
Štiri častne diplome. 21 svetinj.

Prepotrebna za vsako hišo je
Kathreiner-jeva Kneippova sladna Kava

z okusom prave kave. Ta daje nedosegljivo prednost, ča se more opustiti škodljivo uživanje čiste ali pa pomešane prave kave ter
pripravljati še veliko okusnejša in pri tem zdravejša ter redilniša kava. — Nepresegljivo kot primes k pravi kavi.
Jako priporočljivo za ženske, otroke in bolnike. Ponarejanj treba se je skrbno ogibati. — 1/2 kila po 25 kr. Do-
biva se povsod.
Edino pravo v belih paketih s podobo župnika Kneippa kot varstvena znamka.
Izdajatelj in odgovorni urednik And. Gabršček. — Tiska A. M. Obizzi v Gorici.

DOPISI

S Kanalskega, 8. febr. (Izv. dop.) Čital sem, da ima visoka vlada na razpolago 150.000 gld. v pomoč takim deželam, okrajem in občinam, katere so bile v preteklem letu tako hudo zadete po uimah, da je beda nastala med dotičnim prebivalstvom. Kako dobro, kako potrebno bi pač bilo, da bi drobtinca te miloščne padla tudi na naš okraj, kjer je posestvo vsled zaporednih slabih letih uže čisto obnemoglo, pa so mu lani pomladanska zmrzal in toča in slednjič še silna suša zadali skoro da smrtne udarce. Sadja, katero spada med poglavitno naše pridelke, nismo pridelali prav nič. Toča je v Plavah na obeh straneh Soče, deloma v Deskli, v Anhovem, prav posebejno pa v Zapotoku in v pod tamošnji vikarjat spadajočih vaseh poklestila žito in vse poljskino; pozneje pa je prišla dolgotrajna suša, katera je v pravem pomenu besede posmodila vse, kar je naša zelenega na polji in na travniku, tako posebno v Kanalu, v Ročini, Avčah, Kalu, Levpi in drugod. Vsled tega ni ubogo ljudstvo pridelalo niti potrebnega živeža za se, niti piče za živino. Prežalostne posledice si je laže misliti, nego jih popisavati.

Če je torej zares kaj državne podpore za take nesrečne kraje na razpolago, mar bi ne bilo prav, da bi se pristojna oblastva zadržala tudi na naš hudo tepeut okraj, kateri ima zraven velike revščine toliko nujnih potreb? Vse naše vasi kar jih ni na glavni cesti, so v prometnem oziru strašno zanemarjene. Nekatera sela na beneški meji nimajo prav nobene zveze z Avstrijo in so vsled tega v najnesrečnejšem položaju. Svoje pridelke morajo spravljati čez mejo, plačevati tam po 2 franka cestarine od vsacega voza, prestopajati na meji vse mogoče nadležnosti, ki jih dela financa in prodajati svoje blago v Cedadu ali v Vidnu. Malo boljše se godi više ležečim občinam in vasem, kar jih je od Srednjega do Marija Celja in od tam do Vrhovlja v Brdih. Povsod so ceste tako slabe in nevarne, da trpi in se ubiva na njih človek in živina. Na uni strani Soče zdihujejo tudi po novi skladovni cesti od Kanala skozi Avče do sv. Lucije, katera je sicer na papirju dovoljena in v obrisu načrtana — pa ni zalogov, ni moči, da bi jo zgradile. In banjska planota bi se tudi kaj rada okoristila vsaj z eno priležno vozno cesto, katera bi držala od Grgarja, skozi Bate, Banjšice, Kal, nad Leupo do Loma in sv. Lucije ali pa skozi Leupo v Avče.

In ljudstvo bi rado delalo, ker spoznava potrebo ter zavida druge srečnejše okraje, kateri so uže oskrbljeni z dobrimi zveznimi cestami in potmi. Pa samo se ne more lotiti dela in tam, kjer se je uže lotile, kakor v Anhovem, v Kobališču — omaguje, ker je preravno, preveč izmoleneno po nesrečah in vsestranskih težkih bremenih. A da bi v sedanji silni stiski vlada segnila občinam pod požduho s količkaj izdatnimi podporami — povsod bi se delalo, nesrečno ljudstvo bi kaj zaslužilo za živež in odpomogle bi se ob enem najnujnejšim prometnim potrebam.

Pisal sem te vrste na adresu slavnega deželnega odbora in slavnega c. kr. okrajnega glavarstva, da se blagovolita prepričati o bedi našega ljudstva in o naših potrebah in se po svoji dolžnosti potegniti za naš nesrečni, zanemarjeni okraj, da pade zanj drobtinca državne miloščine.

R . . . . . ki.

Iz Kanala, 11. februarja. — Kakor druga narodna društva, tako se je tudi

naša „Čitalnica“ prizadevala dostojno praznovati Kurentovo dobo. Sklep čitalničnega odbora, da se napravi dne 9. t. m. veselica s plesom, je iznenadila vse društvenike in dasiravno je bilo jako malo časa za to odmenjenega, podal se je ndom in povabljenemu občinstvu mnogovrsten dušni in telesni užitek. Zanimivi vsopred veselice, obsezajoč 10 toček, izvršil se je v splošno zadovoljnost; navdušenost občinstva, naltlačenega v pretesni dvorani, je rastla od točke do točke, ter prikopala do vrhunca pri poslednji točki „Mi smo mi“. Ta pesem, šaljiva polka, katero je zložil naš pevovodja M. Zega, mora res navdušiti vsakega čmerneža, in mislim, da govorim vsem od srca, če rečem, da bi želeli večkrat slišati enake proizvode. Moški zbori, katere je pelo 26 krepkih moških grl domačih in ročinskih pevcev, so napravili pričakovani efekt; nič manj oba mešana zbora domačih močij. Temu se ne boče tudi nihče čuditi, kdor pozna vrline našega pevovodje g. M. Zega, pred katerim se mora v tem oziru klobuk sneti. Tudi ročinski pevci s svojim „Mihom“ želi so zasluženo pohvalo; smejo pa tudi res biti ponosni na svoje čiste, krepke glasove.

Poučljiva igra „Pravo junaštvo“, ki je jako pripravna za naše občinstvo, se je igrala dovršeno. Igralci (gospodični Dragica Leban, Olga Kofol in g. I. Kraševac) bi delali čast na marsikakem odru pred izbranim občinstvom. Obilo smeha je enako vzbudil dvogovor „Cilinder in klobuček“ (gg. Kraševac — Zega), ki — dasiravno zastarel — pristoji prav za predpustni čas. Deklamovalko gospodično E. Manzoni smo videli prvič na odru, a je vendar žela zasluženo pohvalo. — Med sporedem smo srečali za resne in šaljive dobitke; goriski kvintet je pa pridno igral vesele poskočnice.

Po kratkem odmoru in okrepanju se je razvil v društveni dvorani živahen ples, pri katerem ste se pesali dve četvorki; našli smo nad 30 parov. Med plesom ste se gibčno sukale mični prikazni v narodnih nošah (E. G. in E. K.), ter iz lične košarice razprodajale gospod in gospem šopke. Skupili ste 10 gld. za — „Slogine“ zavode. V čitalni sobi je pa med tem ročinski pevski zbor pri sladki kapljici neumorno razveseljeval drugo nepesazeljno občinstvo, ter dokazal, da se v petju pridno vežba. Bili so toraj vsi veseli, zadovoljni in židane volje.

Drugi dan popoldne so pa zvonovi tužno peli zadnjo popotnico Ivanki Vuga, nadepolni hčerki daleč okrog znanega vrtarja, Franceta Vuga — umrli v najnežnejši dobi, v 19. letu starosti. Mnogobrojno spremstvo in krasni venci poklonjki ji od sorodnikov in prijateljev, pričali so, kakó je bila pokojnica priljubljena. Naj v miru počiva!

Iz Brd, 13. febr. Led se taja: Mlini repotajo, vse hiti poravnati zamudo. Tudi vinski kapci so dospeli v Brda nakupit izvrstne božje kapljice za svoje gostilnice. Omika se širi. Javni plesi se opuščajo. Varčnost se vpeljuje.

Napisi na poštnih pečatih, katere rabijo c. k. poštni uradi v Brdih, kažejo le italjansko lice. Po sklepu občnega zbora je bil uležiš odbor „Slovenskega Jeza“ prošnja na c. k. poštno vodstvo v Trstu, da bi se napravili novi poštni pečati z napisi v slovenskem jeziku, ker služijo ti poštni uradi slovenskemu občinstvu. Odgovor na prošnjo ni ugoden. Dne 9. t. m. je sklenil odbor odposlati drugo prošnjo.

Gledé 50 letnice sv. Očeta papeža Leona XIII. jo isti odbor sklenil

poslati „čestitko“ na pristojno mesto. Priporočajo se kresi na večer slavnega dneva, da tudi slovenski Brici pokažejo svojo ljubezen do „luči na nebu“.

Isti odbor je sklenil poslati bivšemu tajniku „Slov. Jeza“, g. Antonu Belé-tu, ki je zdaj učitelj v Oseku na Ipavakem, za mnogoletni trud priznanje in zahvalo.

Dne 9. t. m. imel je „Sl. Jez“ svoj redni „zabavni večer“ v Biljani.

S Kranjskega, 7 februarja. — Vsakega prijatelja cenjene „Soče“ mora gotovo veseliti napredni korak, kateri je storila „Soča“ letos v novem letu. Vsak napredek je veselo znamenje boljše prihodnosti. Pri vsem tem toži se vendar, da naši slovenski časniki ne prinašajo toliko raznih novic, kolikor nemški, sploh, da niso takó zanimivi. To čuje se semtertje tudi med takimi krogi, kateri bi imeli skrbeti sami, da bi se množila raznovrstnost berila in raznih dopisov v naših listih. Le čuditi se je, da premnogi naši razumniki po deželi vedno le molčijo, da ne storijo po celo leto niti črkice iz svojega kraja ali bližnje okolice.

Preverjer sem, da Vam, gospod urednik, ne primanjkuje gradiva za Vaša dva lista, toda vedno bi bila še popolnejša, ako bi se bralo v „Soči“ še več dopisov iz raznih krajev Slovenije. V to dolžni so priponi vsi slovenski rodoljubi; te pozivljam, da bi se oglašali pogosteje nego doslej.

Nedavno bral sem v „Soči“, da ste pripravljani, g. urednik, povrniti svojim dopisnikom še celo poštno stroške, zaradi tega že bilo bi pričakovati, da bi se dopisniki oglašali še pogosteje. Na noge torej, gospodje dopisniki, poročajte pridno vsak iz svojega kraja razne posebnosti in novice. Ni ga gotovo kraja na Primorskem, kjer bi se ne prigodilo celo leto kaj novega, da bi se moglo poročati v dopisu, bodisi v narodnem, gospodarskem ali cerkvenem oziru; a navzlic temu je vendar veliko števila večjih krajev na Primorskem, od kjer se ne čuje leto in dan niti besedice v kakem slovenskem listu. Torej tudi tukaj „Sami smo krivi!“

„Krivčev“.

(Gospod čopisnik govori čisto gole resnico. Naše razumnstvo je zadnje čase nekako omrtvelo, dočim se je začel vzbujati čisto preprosti narod. Več dopisov in poročil dobimo od takih čitateljev, ki so dovršili kako ljudsko šolo (ali še tega ne!) nego od razumnikov. Blizu enako se godi drugim slovenskim listom. — Velikokrat se prigodi marsikaj, kar se vsekakor mora natančneje objaviti v listu, recimo v „Soči“. Tam poleg je bilo vse polno mož, razumnih in narodnih, katerim bi bila prava igrača, s par besedami povedati, kar se je zgodilo. A tega ne storijo, pač pa čakajo, češ: „bomo videli, kaj poreče „Soča“ o tem“. Ali je „S.“ vaevedna? Ali mora biti njen urednik povsod osebno navzoč?! — Kakó vse drugače je pri naših nasprotnikih! Naj se zgodi karkoli, takoj eden ali drugi natančno poroča o dog. ku svojemu listu. — Zato prosimo svoje prijatelje, da bi se v prihodnje še bolj potrudili ter poročali nam na kratko o vsem, kar je vredno, da se naznani v javnih glasilih. Naj bi obrodile besede rodoljubnega g. Krivčeva dober sad! Uredn.)

Domače in razne novice

Radodarni doneski za „Slogine“ zavode dohajali so zadnji čas v prav obitem številu. Zal, da jih danes nismo mogli priobčiti. Prihodnjič.

Dr. A. Gregorčič nahaja se v istem zdravstvenem stanju, katero smo opisali zadnjič. Nekoliko mu je bolje, da po malem ustaja, a izdatnejšega zboljšanja še ni. Upati pa je, da polagoma okreva. V najboljšem slučaju potrebuje še pol leta do tolikega okrevanja, da bi se mogel brez nevarnosti zopet počati v svoje navadno delavno in naporno življenje. Bog pospeši ozdravljenje!

Srebrno poroko obhaja danes zakonska dvojica Klavžarjeva v Gorici. V ta namen je davi daroval sv. mašo veleč. gospod Simon Gregorčič; udeležila se je cela rodbina. Častitamo in voščimo, da bi narodna rodbina Klavžarjeva doživela danes 25 let še veselejši dan zlate poroke!

V gorškem gledališču bomo imeli ta post nemške operete, katera bo predstavljala družba Petersch in Zeller. Ta družba delovala je pretekli pust v Trstu. V svojem sporedu ima same novejšje nemške operete. Igra baje prav dobro. Začela je sinoči z zanimivo opereto „Tičji kupec“. Vstopnina je zmerna.

Bralno društvo v Kozani. — „Briski Gorican“ nam je poslal obširnejše poročilo o veselici imenovanega društva. Žal, da ga ne moremo priobčiti v celoti, ker nam je došel prepozno, ko je bilo gradivo po večini že določeno. Zato na kratko par besedij: Udeležba je bila prav številna, veselica sama pa se je v vsakem oziru prav dobro sponesla. Posebno nandušeno je bil sprejet govor predsednika g. Ant. pl. Reje, ki je vabil na složno delovanje, da tudi nam Slovencem zasije kdaj milejše solnce. — Petje je vodil g. Jos. Marinič; pevski zbor je pokazal, da si hoče ohraniti še nadalje svoje dobro ime, katero si je pridobil pod prejšnjim pevovodjo g. H. Volaričem. Deklamacija je bila v prav dobrih rokah. Po besedi sledil je živahen ples. Med veselico so prijatelji naše mladine v Gorici zložili za „Slogine“ zavode (na poziv g. naduč. Široka) 5 gld. Bog jih živi!

Prof. Simon Rutar, učeni naš rojak in c. kr. profesor v Ljubljani, nastopi te dni za pol leta znanstveno potovanje v Italijo in na Grško. Ministerstvo dalo mu je v ta namen odpust in denarno podporo. V ponedeljek večer priredilo mu je ljubljansko „Pisateljsko društvo“ zabaven večer za odhodnico. — Želimo svojemu odličnemu rojaku srečno potovanje in obilo znanstvenega uspeha v čast in slavo njemu in domovini.

Časno diploma z zlato svetiljo priznala je komisija, sestavljena in najslovitejših medicinskih velmož, higijenične razstave v Londonu (Royal Aquarium Westminster) zdravilnim izdelkom (tinktura za želodec, malinčin sirup, sirup iz izlečka rastline tamarindus, Anisette Excelsior in Naturel-Curaço) ljubljanskega lekarja G. Piccoli-ja. To je drugo odlikovanje v kratkej dobi.

Književnost. — „Dramatično društvo“ izdalo je krasno knjigo: „Slovensko gledališče“; spisal jo je g. Anton Trstenjak. V njej se nahaja zgodovina slovenske dramatične in gledališke umetnosti od prvega početka do današnjih dni. Knjiga je jako zanimiva in vredna, da bi si jo omislilo vsaj vsako društvo.

„Izza mladih let“. Pesmi Frana Gestrina. Cena 80 kr. — To so prvenci nadarjenega mladega moža, ki je znan Slovincem v Gorškem mestu tudi po licu, ker je nekaj časa nadomestoval g. prof. Vj. Spinčiča. Našim čitateljem je znan po nekotih prav zanimivih podlistkih. — Žal, da g. G. že dolgo časa boleha.

Pri železnicah so nesreče kar na dnevnem redu. Tu skoči vlak iz tira, tam trči-

ta skupaj dva vlaka, zopet drugje se pod vlakom zruši most, da vse zleti v vodo itd. Posebno v zimskem času in deževnih žasih ponavljajo se kaj gosto take nesreče. Takó je 28. dec. na postaji Simering državne železnice osobni vlak trčil ob delavski vlak. Dva delavca sta težko, devetnajst pa lahko ranjenih.

Hrvaška gimnazija na Reki. — Znano je, da hrvaška gimnazija na Reki grozno bóde v oči Madjare in njih privrženec. Pod pretvezo, da ni pripravnih prostorov za njo, preložili bi jo radi z Reke v bližnji Sušak. Ko je v hrvaškem saboru posl. Barčić interpeloval o tej zadevi, odgovoril je ban, da se mu zaradi nedostatih sedanjih prostorov zdi umestno, da se gimnazija premosti na Sušak. Te dni bila je konferenca, katera se je udeležil iz Zagreba na Reko poslani vladni komisar, profesorji gimnazije in nekateri reški Hrvatje. Konferenca je odločno bila proti temu, da se gimnazija premosti. Če vlada trdi, da so prostori nedostatni, ponudila sta se dva bogata Hrvata, da zgradita za 500.000 gld. za Reko primerno poslopje gimnazijsko, katero prepušča za isto najemščino, ki se plačuje sedaj. Poslopje bi stalo nasproti novi gubernijalni palači, ki se prične graditi to spomlad. Tako poroča „Bur. Hirlap“.

Živinska sol, ki se je dobivala mnogo ceneje nego navadna sol za ljudi, je še marsikomu v spominu; ali s 1. julijem 1868 je bila popolno odpravljena. Od tistega časa so se živinorejci in njih zastopniki v državnem zboru leto za letom oglašali, naj se živinska sol zopet uvede, ker drugače trpi močno živinoreja, ker je navadna sol razmeroma predraga. Dolgo se je vlada tem zahtevam ustavljala z izgovorom, da k temu je treba privoljenja tudi od strani ogerske vlade, ki o tem noče nič slišati. Slednjic se je vlada vendar vsaj deloma udala in je v seji 9. februarja s. l. predložila državnemu zboru načrt postave, po kateri bi se pripravljalo na leto po 500.000 metričnih stotov ali kvintalov živinske soli, ki bi se prodajala živinorejcem v tukajšnji državni polovici, izvzemanje one v Dalmaciji, ki dobivajo že zdaj sol po jako nizki ceni, po 5 gld. kvintal ali 5 kr. kilo, in sicer v razmeri s številom živine, ki bi se našlo pri vsaki zadnji Stetvi. Nova živinska sol bo zmlata kakor moka. Državni in avtonomni uradi bodo na to pazili, da se sol tudi res porabi za živino in ne v druge namene. Žal, da po predloženem načrtu bi imela postava obveljati še le eno leto po tem, ko bo razglašena, češ da vlada ne more v krajšem času pripraviti vsega, kar treba za napravljanje te soli in za nadzorovanje pri njeni razdelitvi in razprodaji. S tem sicer ne bo Bog vé kako pomagano našim živinorejcem; vendar upamo, da to je le prvi korak k boljšemu.

Umrli iz vladajočih in kneževskih hiš. — Minulo leto so umrli iz vladajočih in kneževskih hiš: Princ Gustav (saksonska-Weimar-Eisenach); kedive egiptovski Mehmed Tewfik; nadvojvoda Carol Salvator; vojvoda Clarence; veliki knez ruski Konstantin; princezinja Ludovika Viljelmína, vojvodinja bavarska, (mati cesarice Elizabete); črnogorska kneginja Darinka; velik vojvoda Ludovik IV. hesenski; velika vojvodinja Meklenburg-Sverinska, roj. princezinja pruska (sestra cesarja Viljelma I); vojvodinja Viljelmína Evgenija Württembergška; Mulej Hassan, sultan v Maroku; Franc de Pavla, grof Trapanški, kraljevski princ obeh Sicilij, sin bivšega kralja Franca I. in Olge Württembergške.

Tržne cene.

Kava santos 152 do 154, java 164 do 168, sandomingo 164, portoriko 180 — 188, cejlon 188, moka 192. Cena kavi je torej izdatno poskočila. — Sladkor 37 do 37 1/2. Petrolij 16 1/2. — Špeh 52 do 56. — Maslo sirovo 65 do 72, kuhano 85 do 90. Moki je cena jako nizka, namreč: št. I. 14'20, II. 13'70, III. 12'90, IV. 12'20, V. 11'20, VI. 9'20. — Turšica domača 5'80 do 6'10, zunanja 6' — do 6'10, otrobi 4'40, žitna zmes 4'70.

V novi zalogi vin

ANTONA BREZEL-a

Za mesnicami (Morelli) št. 12

prodaja se vino I. vrste, teran iz Vižnanja po 17 kr. liter, toda ne spod 56 litrov.

Obračati se treba do Antona Brezel-a na Tržaški cesti št. 11 ali pa v gostilno Al Sole za mesnicami.

Ono vino se prodaja na drobno po 28 kr. v gostilni Al Sole.

Čista krv

zdravje!

Razne bolezní, lišaji, spuščaji, bledost, splošna utrujenost, slabost, se izgubijo pri zdravi krvi. Mi jamčimo za gotovi uspeh pri uporabljanju naše metode.

Pri vprašanjih je priložiti povratno marko.

„Office Sanitas“, Paris
30, Faubourg Montmatre.

Krasne uzorce zasebnikom pošilja zastonj in franko.

Bogate knjige z uzorci, kakor nih še ni bilo, za krojače nefrankovano. Jaz ne puščam za 2/3 ali 3/4 goldinarjev pri metru, ne dajem daril krojačem, kakor to dela konkurencija na račun zadaje roke, ampak imam le trdne in čiste cene, tako, da mora kupiti vsak zasebnik dobro in ceno. Prosim torej zahtevati le moje knjige z uzorci. Svarim tudi proti pisnom konkurence, ponujajočej dvakrat toliko popusta.

SNOVIJ ZA OBLEKE

Peruvian in dokling za čistito duhovščine, predpisane snovi za uniforme o. kr. uradnikov, tudi za veterane, ognjevoce, tolovadce, livraje sukna za biljardo in igralne mize, preproge za vozove, leden nepremičen za lovsko sukna, snovij za prati potne optače od gld. 4—14 itd. — Kdor hoče kupiti vredno, poštano, voleno sukno blago, ne pa dober kup cunje, ki so komaj toliko vredne, kolikor se plača krojaču, obrne naj se do

Ivana Stikarovsky v Brnu

(v tem Manchesteru Avstrije).

Največja zaloga fabriškega sukna, v vrednosti 1/2 milijona gld.

Da pojasnim velikost in zmožnost izjavim, da moja roka združuje največje izvaženje sukna v Evropi, izdelovanje kangarnov, potrebnih za krojače in veliko knjigovoznic le za lastne namene. Da se propriča o vsem tem, prosim silno obširnost, da si, kadar mu prilika nanese, ogleda velikanke prostore mojih predajalnic, kjer ima posla 150 ljudi.

Pošilja se po poštnem povzetju.

Dopisuje se v nemškem, češkem, ogrskem, poljskem, italijanskem, francoskem in angleškem jeziku.